

Tlačová správa
Luxemburg 31. januára 2023

Audítori EÚ: Vytváranie vnútorného trhu s elektrinou napreduje pomaly

- *Projekt integrácie všetkých vnútroštátnych trhov s elektrinou sa začal realizovať v roku 1996*
- *Zložité pravidlá EÚ a nedostatky v správe vecí verejných oddialili plnú integráciu*
- *Ekonomické prínosy väčšej cenovej konvergencie stále nie sú využité*

Napriek ambicióznym plánom a určitému úsiliu postupuje EÚ podľa správy Európskeho dvora audítorov pomaly v snahe dosiahnuť cieľ, ktorým je prepojenie trhov s elektrinou tak, aby mali občania a podniky prístup k lacnej energii. Pre nedostatky v správe EÚ a zložitý systém regulačných nástrojov, ktoré majú umožňovať cezhraničný obchod, sa čoraz viac oneskoruje prepájanie vnútroštátnych trhov s elektrinou, čo následne zdržiava uplatňovanie trhových pravidiel. Situáciu dostatočne nezlepšilo ani monitorovanie trhu Európskou komisiou a agentúrou EÚ pre oblasť energetiky – ACER. Opatrenia v oblasti dohľadu, ktoré majú obmedziť zneužívanie a manipuláciu, nemajú dostatočný dosah, čo znamená, že hlavné riziko na trhu EÚ s elektrinou sa prenáša na konečných spotrebiteľov.

V roku 1996 sa EÚ pustila do komplexného projektu úplnej integrácie vnútroštátnych trhov s elektrinou. Cieľom bolo zabezpečiť spotrebiteľom čo najlacnejšie ceny elektriny a zvýšiť bezpečnosť dodávok energie v EÚ. Avšak aj takmer desať rokov po uplynutí plánovaného termínu dokončenia projektu v roku 2014 sa trh v praxi stále riadi 27 vnútroštátnymi regulačnými rámcami. Ako však odhalila aj súčasná energetická kríza, veľkoobchodné ceny sa v jednotlivých členských štátoch výrazne líšia a maloobchodné ceny stále do veľkej miery ovplyvňujú vnútroštátne sadzby daní a sieťových poplatkov namiesto toho, aby boli otvorené hospodárskej súťaži.

„Aj keď je ambícia EÚ vítaná a potrebná, trhy s elektrinou v Európe by mohli byť omnoho integrovanejšie,“ uviedol Mihails Kozlovs, člen EDA, ktorý tento audit viedol. *„V dôsledku energetickej krízy a krízy životných nákladov, ktorým občania EÚ v súčasnosti čelia, je dokončenie vnútorného trhu pre EÚ ešte naliehavejšie.“*

Hoci sa dosiahli určité významné úspechy, prepájanie všetkých vnútroštátnych trhov s elektrinou v rokoch 2015 až 2021 postupovalo pomaly a medzi jednotlivými regiónmi EÚ a trhovými segmentmi boli nerovnomernosti. Aj keď sú usmernenia EÚ záväzné, v členských štátoch sa neuplatňovali v plnej miere, a výrazný pokrok sa nedosiahol ani v súvislosti so zvyšovaním cezhraničnej prenosovej kapacity. Audítori pripisujú oneskorenia tomu, že Komisia sa rozhodla implementovať sieťové usmernenia prostredníctvom podmienok a metodík, podľa ktorých je schvaľovanie v zodpovednosti národných regulačných orgánov

Účelom tejto tlačovej správy je prezentovať hlavné body osobitnej správy Európskeho dvora audítorov. Úplné znenie správy je uverejnené na webovom sídle eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

a agentúry ACER. Tým sa značne skomplikovala a oneskorila harmonizácia pravidiel cezhraničného obchodu. Audítori zdôrazňujú, že Komisia vo svojom posúdení vplyvu dostatočne neanalyzovala vplyvy svojej koncepcie trhu a rozhodnutí o riadení. Monitorovanie konzistentného presadzovania pravidiel členskými štátmi bolo do veľkej miery prenesené na agentúru ACER. Audítori však zistili, že monitorovanie a podávanie správ agentúrou ACER bolo nedostatočné, najmä z dôvodu nedostatku údajov, obmedzených zdrojov a slabej koordinácie s Komisiou.

Dohľad nad trhom, ktorým sa má odhaľovať zneužívanie a manipulácia trhu a ktorý má od nich odrádzať, takisto nebol úplný. Audítori dospeli k záveru, že prístup agentúry ACER k zberu údajov nebol ucelený a jej posudzovanie údajov, ktoré napokon zhromaždila, sa týkalo len úzkeho rozsahu zneužívajúceho konania. Okrem toho agentúra ACER vyčlenila na analýzu údajov nedostatočné zdroje a nebola schopná podporovať vyšetrenia narastajúceho počtu podozrení o cezhraničnom zneužívaní trhu. Audítori varujú, že výrobcovia elektriny, jej dodávatelia aj sprostredkovatelia môžu zneužívať medzery v právnych predpisoch alebo – čo je ešte horšie – že členské štáty môžu medzi sebou súťažiť o to, kto umožní najzhovievavejšie prostredie, pokiaľ ide o sankcie a presadzovanie pravidiel. Agentúra ACER zároveň nemá právomoc zabezpečiť, aby členské štáty presadzovali pravidlá dôsledne.

Základné informácie

Zodpovednosť za energetickú politiku nesie spolu s členskými štátmi aj EÚ. Cezhraničné obchodovanie s elektrinou by malo podnikom a občanom v celej EÚ umožniť prístup k najlacnejšej dostupnej energii. Audítori posudzovali, nakoľko regulačný prístup Komisie a dohľad agentúry ACER nad trhom prispeli k splneniu cieľa EÚ, ktorým je vytvorenie dobre fungujúceho vnútorného trhu s elektrinou. Zamerali sa na obdobie od roku 2015 do konca roka 2021 a skúmali hlavne veľkoobchodné trhy s elektrinou.

Osobitná správa EDA 03/2023: *Integrácia vnútorného trhu s elektrinou – Komplexná právna štruktúra, oneskorenia, nedostatky v riadení a neúplný dohľad nad trhom bránia úplnému dosiahnutiu ambiciózneho cieľa* je k dispozícii na webovom sídle EDA eca.europa.eu.

Kontakt pre tlač

Tlačové oddelenie EDA: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – Mobil: (+352) 691 551 502